

„МОТИВИ ИЗ ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ” ЖЕЉКА СИНОБАДА

Филм који живимо

Из тог сусрета митског предела и мајстора фотографије лако се роде другачије представе о животу и опипљива сновиђења. Помислиш, намах, да ту има неке бергмановске напете недоречености. Нешто од Параџанова и Џармуша, Беле Тара и Саше Петровића. Али не. Не уклапа се. То је баш Жељко Синобад. Главом, оком и кораком. С брадом дугом два дана и три живота

Пише: Бранислав Матић

Источна Србија је чаробан предео, митских дубина. Купе и сфинге њених планина памте више него књига и човек. Њене реке су смарагдне и златоносне, нит која светлуца између онога што је било и онога што ће бити. Њени људи, и они сасвим обични, знају да живе са тајном света. Не постављају сувишна питања, не дају одговоре после којих се не може назад. Свесни су нечега што ће други схватити тек са оне стране, или на основу дубинских снимака из космоса. Живот је тамо, у источној Србији, обред. Спаја стару и нову веру, човека и природу, земљу и небо. Враћа чин у реч и реч у мисао.

Жељко Синобад (Београд, 1962), наш Жељко, мајстор је фотографије. Оне живе, документарне, са догађаја, уметничке колико уметности има у овој нашој „тегобној земаљској прози”. А има.

Тај Жељко, мајстор живе фотографије, много пута урањао се у чудесне светове источне Србије. Из тог сусрета, снажног и можда ризичног, лако се роде другачије представе о животу и опипљива сновиђења. О томе сведочи и изложба фотографија *Мотиви из источне Србије*, премијерно постављена минулог априла у Руми, у Завичајном музеју (Легат др Романа Соретића).

Били смо. Видели пред собом једну целовиту поетику, са јаким елементима филмског. Призор сведен на своју црно-белу потку, коју сваки посматрач може обојити собом. Обичан живот којем се начудити не можеш. Освештавање храста-записа, вино које се слива низ дуговеку кору. Биље и обиље. Јабука, хлеб. Венчић од ивањске траве, са упаљеном свећом, спуштен у реку. Додоле, коледари, лазарице, русаљке. Обреди који делују чак и кад њихови учесници не знају како. Свадбе и сахране. Венчања светова и мостови између њих. Дечак на прозору, зачуђен и можда уплашен светом. Љуљашка у небу, без страха од летења. Пецање у светлости, у горњим водама и доњим небесима. Чворновата рука на углачаном штапу. Умеће ћумурџија, гар који ће једном синнути. Чашица златне ракије, под белим дудом, у црна времена. Радост сточара због телета-принове. Везивање урока у мртви чвор и растеривање демона. Помоћ несмиреним душама. Вечна обнова снаге и радости. Стара сећања и младе дојке. Молитва у планини, уском стазом спасења. Огањ којим ће се све испитати. Ватра наложена пред храмом, у порти пуној воћа и дисања трава. Човек гологлав у жити. На брегу, у високим травама, липа која се сећа вука и вучјег пастира, липа која „једе земљу и претвара је у мирис”. У славу живота, Човека и Творца свега видљивог и невидљивог. И свуда људи. Очи и лица. Лица чедна, дечја, или она по којима је живот свашта исписао, „сва та лица увела од бола”.

Пресни реализам пун фантастике. Документарност сва од сноликости. Неодољива богатства сиромашних. Одговори у запитаности. Ослушкивање којим се освајају даљине.

Помислиш, намах, да ту има нешто напетост, бергмановско. Нешто од Параџанова и Џармуша, Беле Тара и Саше Петровића. Али не. Не уклапа се. То је баш Жељко Синобад. Главом, оком и кораком. С брадом дугим два дана и три живота. <

(Скраћена и илустрована верзија овог текста биће објављена у „Националној ревији” број 55, почетком јуна 2016, www.nacionalnarevija.com. Опрема и прилагођавања: „Нација Прес”)

Објављено: понедељак, 30. мај 2016, 10:14h